

Dnr :UN2019/36-1

Utbildningsförvaltningen

Teresia Granlund | Utvecklingsledare
033-430 58 63 | teresia.granlund@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Information om särskola

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Ärendet

Grund- och gymnasiesärskola är skolformer för elever som på grund av utvecklingsstörning eller bestående hjärnskada inte bedöms nå upp till kunskapskraven i grundskolan eller gymnasieskolan. I Bollebygds kommun är 6 elever mottagna i grundsärskola. När kommunfullmäktige fördelar budget till utbildningsnämnden tas ingen hänsyn till om en elev är mottagen i grundskola eller grundsärskola, gymnasieskola eller gymnasiesärskola. Även för fritidshem är tilldelningen densamma oavsett vilken skolform eleven går i.

I resursfördelningsmodellen för bl.a. grundsärskola finns 3 nivåer på ersättning för elever i grundsärskolan. För de elever som är mottagna i grundsärskola 2019 har utbildningsnämnden kostnader på 3 752 350 kronor mer än tilldelningen från kommunfullmäktige. För elever på fritidshem finns ingen nivåindelning och det går inte heller att svara på den faktiska kostnaden för elever i nämndens egna verksamheter. Den faktiska kostnaden för köpta platser och en uppskattad kostnad för fritidshemmet visar att 2019 har utbildningsnämnden kostnader på 852 971 kronor mer än tilldelningen från kommunfullmäktige. För gymnasiesärskolan är utbildningsnämndens faktiska kostnad för köpta platser 2019 232 000 kronor mer än tilldelningen från kommunfullmäktige. Sammanlagt innebär detta att

utbildningsnämnden 2019 har kostnader för särskoleelever på 4 837 321 kronor mer än tilldelningen från kommunfullmäktige.

Vad är särskola?

Grund- och gymnasiesärskola är skolformer för elever som på grund av utvecklingsstörning eller bestående hjärnskada inte bedöms nå upp till kunskapskraven i grundskolan eller gymnasieskolan. Elever med autism eller autismliknande tillstånd som inte också har en utvecklingsstörning har enligt den nya skollagen som kom 2011 inte rätt att gå i särskola.

Det är elevens hemkommun som beslutar om mottagande i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan. För ett beslut om mottagande krävs en grundlig utredning som består av en pedagogisk, en psykologisk, en social och en medicinsk bedömning.

Grundsärskolan omfattar årskurserna 1-9 och är en obligatorisk skolform vilket betyder att eleverna har skolplikt. Eleverna i grundsärskolan följer grundsärskolans läroplan och kursplaner. Kursplanerna är anpassade för de elever som går i grundsärskolan, framförallt när det gäller de teoretiska delarna. Det innebär till exempel att naturorienterade ämnen skiljer sig mer från grundskolans ämnen än exempelvis bild. Ämnena i grundsärskolan är samma som för grundskolan förutom språkval som inte finns i grundsärskolan. För elever där skolan bedömer att eleven inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i grundsärskolans ämnen finns en inriktning som kallas för träningsskolan. För elever som går i inriktning träningsskolan finns det fem ämnesområden: estetisk verksamhet, kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning. Det är också möjligt för en elev att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden.

En elev i grundsärskolan kan vara integrerad i grundskolan. Det betyder att eleven får hela eller delar av undervisningen i en grundskoleklass men att eleven läser och bedöms utifrån grundsärskolans kursplaner.

Gymnasiesärskolan är fyra år och indelad i ett antal nationella program och ett individuellt program. Det finns även särskild utbildning för vuxna (sär vux) som bedrivs i form av kurser.

Elevernas behov

Elever mottagna i grund- eller gymnasiesärskolan är ingen homogen grupp utan deras individuella behov varierar stort. Utifrån den funktionsnedsättning som är ett krav för mottagande har dock alla stora behov jämfört med de flesta elever i grund- eller gymnasieskolan. Förutom anpassade lärmiljöer och stöd i undervisningssituationerna har många tillsyns- och omsorgsbehov som kräver hög personaltäthet och mindre grupper.

Antal elever Bollebygds kommun

Grundsärskola och gymnasiesärskola är små skolformer jämfört med grundskolan och gymnasieskolan sett till antalet elever. I Bollebygds kommun finns ingen separat grundsärskoleenhet utan eleverna går som integrerade elever i grundskolan.

Tabell 1 elever mottagna i särskola 2019-03-28

	Grundsärskola		Gymnasiesärskola
	Ämnen	Ämnes- områden	
Bollebygds skolan F-3	1		
Bollebygds skolan 4-6	2		
Bollebygds skolan 7-9	1		
IM Bollebygd			
Töllsjöskolan			
Örelundskolan			
Köpt plats	1	1	5
Totalt		6	5

Tabell 2 prognos elever mottagna i särskola höstterminen 2019

	Grundsärskola		Gymnasiesärskola
	Ämnen	Ämnes- områden	
Bollebygdskolan F-3	3		
Bollebygdskolan 4-6	4		
Bollebygdskolan 7-9	1		
IM Bollebygd			
Töllsjöskolan			
Örelundskolan			
Köpt plats	1	1	3
Totalt		10	3

Prognosen för höstterminen 2019 bygger på elever som idag finns i kommunens verksamheter och där elevhälsan bedömt att det är sannolikt att förutsättningarna för mottagande är uppfyllda. En viss osäkerhet finns dock i prognosen eftersom samtliga utredningar som krävs för mottagande inte är genomförda. Vidare krävs som huvudregel vårdnadshavarnas samtycke till mottagande vilket också skapar en osäkerhet kring prognosen.

Utifrån den fortsatta befolkningsökningen i kommunen, kännedom om barn som finns i kommunens förskoleverksamhet samt ett antal elever som väntar på förnyad

begåvningsbedömning görs bedömningen att det under de närmaste fem åren kommer mottas minst ett barn per år i grundsärskolan.

Ekonomiska förutsättningar

Grundsärskola

När kommunfullmäktige fördelar pengar till nämnden gör de ingen skillnad på om eleven går i grundskola eller grundsärskola. Under 2019 var prestationsersättningen för en elev i grundskola/grundsärskola i Bollebygd 59 275 kronor.

En elev som går i grundsärskola kostar dock i praktiken betydligt mer än en genomsnittselev i grundskola på grund av de behov och svårigheter som är en förutsättning för att mottas i skolformen. I resursfördelningsmodellen avseende förskola, grundsärskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem finns därför tre intervaller för tilldelning till elever mottagna i grundsärskolan:

- Grundbeloppet x 4 för integrerad elev
- Grundbeloppet x 6 för integrerad elev med omfattande behov
- Grundbeloppet x 10 för elev i träningskola

Eftersom budgettilldelningen från fullmäktige inte täcker dessa kostnader blir konsekvensen att utrymmet för denna kompensatoriska fördelning måste tas från övriga elever.

Vid en omvärldsanalys kan konstateras att genomsnittskostnaden för en grundsärskoleelev i Sverige 2017 var 483 200 kronor. I Västra Götalands län samt den kommungrupp Bollebygd hör till, Pendlingskommun nära storstad, är genomsnittskostnaden ännu högre.

Tabell 3 Kostnader för grundsärskola 2017

	Kostnad per elev totalt 2017
Riket	483 200

Västra Götalands län	528 700
Pendlingskommun nära storstad	549 500

Den tilldelade prestationen från kommunfullmäktige för de sex elever som idag är mottagna i grundskolan (355 650 kronor) motsvarar inte ens vad en grundskoleelev i genomsnitt kostade i riket 2017 eller vad en av de köpta grundskoleplatserna kostar.

Tabell 4 Jämförelse ersättning KF och genomsnittskostnader riket/kommungrupp samt kostnad utifrån resursfördelningsmodellen (per år)

	Från KF idag	Kostnad utifrån rikets genomsnitt		Kostnad utifrån genomsnitt pendlingskommun nära storstad		Kostnad utifrån resursfördelningsmodellen	
		Summa	Skillnad mot tilldelning från KF	Summa	Skillnad mot tilldelning från KF	Summa	Skillnad mot tilldelning från KF
4 elever	237 100	1 932 800	-1 695 700	2 198 000	-1 960 900	2 371 000 ¹	-2 133 900
8 elever ²	474 200	3 865 600	-3 391 400	4 396 000	-3 921 800	3 766 100 ³	-3 291 900

Tabell 5 Jämförelse ersättning KF och faktisk kostnad köpt grundskoleplats

	Tilldelning från KF	Kostnad köpt grundskoleplats
--	---------------------	------------------------------

¹ 1 elev grundbelopp x 4, 4 elever grundbelopp x 6, 1 elev grundbelopp x 10

² Prognos höstterminen 2019

³ 2 elever grundbelopp x 4, 7 elever grundbelopp x 6, 1 elev grundbelopp x 10

	idag	Summa	Skillnad mot tilldelning från KF
2 elev	118 550	1 158 000	-1 039 450

Detta innebär att för 2019 är utbildningsnämndens kostnader för grundsärskolan 3 752 350 kronor mer än tilldelning från kommunfullmäktige (räknat på 6 elever på våren och 10 elever på hösten).

Fritidshem

Även för fritidshem är det samma resurstilldelning från fullmäktige oavsett om eleven går i grundskola eller grundsärskola. Under 2019 var prestationsersättningen för en elev i fritidshem i Bollebygd 27 951 kronor.

Inte heller i resursfördelningsmodellen görs någon skillnad på om en elev går i grundskola eller grundsärskola. En elev som är mottagen i grundsärskola har behov och svårigheter som innebär att de i praktiken kostar mer än en genomsnittselev i fritidshem. Hur stor denna kostnad är idag för Bollebygds fritidshem går inte att svara på eftersom det inte är uppdelat i ekonomisystemet. För att uppskatta en kostnad har samma princip använts som för grundsärskolan i resursfördelningsmodellen. Det vill säga en elev som i grundsärskolan har bedömts ge grundbelopp x 4 har beräknats på fritidshemmets grundbelopp x 4 och så vidare. Idag köps en fritidshemsplats för elev som går i annan huvudmans grundsärskola till en kostnad av ca 266 000 kronor per år.

Tabell 6 Jämförelse ersättning KF och faktisk kostnad köpt fritidshemsplats samt uppskattad kostnad kommunal fritidshemsplats (per år)

	Tilldelning från KF idag	Kostnad köpt fritidshemsplats	Uppskattad kostnad kommunal fritidshemsplats
--	---------------------------------	--------------------------------------	---

		Summa	Skillnad mot tilldelning från KF	Summa	Skillnad mot tilldelning från KF
1 elev	27 951	266 000	-238 049		
3 ⁴ elever	83 853			447 216 ⁵	-363 363
7 elever ⁶	195 657			1 062 138 ⁷	-866 481

Detta innebär att för 2019 är utbildningsnämnden kostnader för fritidshem 852 971 kronor mer än tilldelning från kommunfullmäktige (räknat på 4 elever på vårterminen och 8 elever på höstterminen eftersom 2 elever inte har rätt till fritidshem enligt skollagen).

Noterbart är att fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år (14 kap. 7 § skollagen (2010:800)). Elever i grundsärskolan som efter det inte klarar sig själva före eller efter skoldagen eller under skollov har rätt till korttidstillsyn enligt 9 § punkt 7 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Vilket då ska bekostas av socialnämnden.

Gymnasiesärskola

För elev som läser på gymnasiet är det samma resurstilldelning från fullmäktige oavsett om eleven går i gymnasieskola eller gymnasiesärskola. Under 2019 var prestationsersättningen för en elev i gymnasieskola/gymnasiesärskola i Bollebygd 104 000 kronor.

⁴ 1 elev har inte rätt till fritidshem enligt skollagen

⁵ 1 elev grundbelopp x 4, 2 elever grundbelopp x 6

⁶ Prognos höstterminen 2019 exkl. köpta platser som kommer vara samma kostnad som vårterminen, 1 elev har inte rätt till fritidshem enligt skollagen

⁷ 2 elever grundbelopp x 4, 5 elever grundbelopp x 6

Tabell 7 Jämförelse ersättning KF och faktisk kostnad gymnasiesärskola 2019 (per år)

	Tilldelning från KF idag	Faktiskt kostnad köpt gymnasiesärskola	
		Summa	Skillnad mot tilldelning
VT 19 - 5 elever	520 000	810 000	- 290 000
HT 19- 3 elever	312 000	486 000	- 174 000

Detta innebär att för 2019 är utbildningsnämnden kostnader för gymnasiesärskola 232 000 kronor mer än tilldelning från kommunfullmäktige (räknat på 5 elever på vårterminen och 3 elever på höstterminen)

De faktiska kostnader som Bollebygds kommun idag har för gymnasiesärskola ligger väldigt lågt jämfört med genomsnittskostnaden i övriga Sverige.

Tabell 8 Kostnader för gymnasiesärskola 2017

	Kostnad per elev totalt 2017
Riket	434 800
Västra Götalands län	461 900
Pendlingskommun nära storstad	444 400

Beslutsunderlag

- Information om särskolan, utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2019-03-16.

Skickas till

Utbildningsförvaltningen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer
UtbildningschefTeresia Granlund
Utvecklingsledare